

VILÁGVÁROSI REGÉNYEK

OSTROM AZ ARANYVÁR ELLEN

REGÉNY

IRTA
JUHÁSZ LAJOS

LITERÁRIA KIADÓVÁLLALAT KFT.

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi (CC BY-SA 4.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2016
Készült az Internet Szolgáltatók Tanácsa támogatásával.
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-615-5557-88-0 (online)
MEK-14948

I.

Csikágó. Felhőkarcolók nyújtóznak az ég felé, az uccák mélyén dübörög a rohanó forgalom, a subway percenként ontja magából a súlyos tömegeket, az útkereszteződéseknél sípok, kürtjelek, fényvillanások, a mellékuccákon nehéz teherautók száguldanak, remeg a keskeny paloták acélváza, füst, korom és lárma, lárma mindenütt. A zaj behatol a lakásba, megüli az ágyadat, álmodban is hallod a tompa morajt. Hiába gyűröd párnád csücskét a füledbe, hiába bújsz dideregve, fázva az álmatlanságtól a takaród alá, oda is követ a világváros szörnyű zenéje: a lárma...

Vannak uccák Csikágóban is, amelyek csendesek, mint a temető. A nagyváros zúgó zaja, mint távoli dörgés elhaló moraja hat csak ide, itt nem kell félni a száguldó autóktól, nem harsonáz füledbe a sofförök vértforraló dudája, ijedten rángó tested mellett nem suhannak el az autóbuszok páncélos szörnyetegei. De te még sohase jártál ezeken az uccákon és nem is fogsz, még ha egész életedet Csikágóban éled is le. Mert ezek az uccák mélyen a föld felszíne alatt fekszenek, szörnyű bűz üli meg a nyirkos levegőjüket, sötétek és kietlenek. Mélyükön halk csobogással szalad a víz... olyan kedves zene a fülnek, mint a patak csörgedezése, mint üde csermelyek locsogása, de ebben a patakban nem nyílnak virágok, ebben nem fickándoznak fürge halak: itt folyik le a Nagyváros minden szennye és szemete...

A csikágói szennyecsatornák...

A vak sötétséget csak itt-ott szakítja meg valami piszkosszürke félhomály, amely az uccai lefolyók rácsán keresztül szűrődik le a mélybe.

A levegő fojtó és nyirkos, a léptek visszhangosan koppannak a boltozatos ívek alatt. És ebben a sötét világban, ebben a bűzös levegőben él a Vakondok. Öreg, aszott emberke, ruhája rongyokban lóg vézna testéről, lábait magasszárú vízhatlan gumicsizma fedi, fején formátlan, agyonázott kalapcafát, arcán penészszerű szakáll, kiugró homloka mögött vaksi, mélyenülő szemek pislognak a szennyecsatorna örök homályába...

Mellén kis lámpa lóg, balkezében bot, jobbkezében félméteres átmérőjű merítő-háló, amelyet minden lépés után gépiesen megmerít a csatorna fekete vizében, hogy csalódottan fordítsa ki és merítse meg újra. Alakja megtört, megroggyant a folytonos hajladozástól a néha elszűkülő csatornában, de kiegészített szemében ott világít a remény és fanatikus makacssággal meríti bele hálóját a szennyvízbe. Háttha most csillan meg benne egy briliánsgyűrű, vagy drágaművű melltű! Miért ne? Hiszen egy ilyen hatalmas világvárosban naponta millió és millió ember mosdik, fürdik... száz és száz ezrek teszik le értékeiket a mosdótál szélére, hogy a fürge gyűrűk néha megcsúszva a szappantól sikamlós porcellánon, lekarikázzanak a mosdó lefolyóján keresztül, szűk csőrendszereken át a mindent magába fogadó Csatorna örök homályába... És miért ne lehetne egyszer ő a szerencsés? Lám, két évvel ezelőtt is talált egy kis fülbevalót... majdnem egy esztendeig élt belőle, pálinkásbutykosa mindig telve volt. Pedig hát a pálinka nagyon fontos itt az alvilágban, a pokolnak kénköves tornácán... Csak a maró szesz átható illata, az alkohol hevítő tüze védi meg az embert a szédüléstől és a csatorna örök nedvességétől...

És az öreg Vakondok nap-nap után járta a csatornákat, pisla szemei csak néha-néha hunyorogtak bele a nappali fénybe, inkább csak éjjel mászott ki a világba, mert szemei úgy legyenek az örök homályban, hogy a nap fénye bántó, fájdító élességgel tűzött agyába. Néha napokig nem ment fel és ilyenkor nem tudta, mikor van nappal és mikor van éjszaka... Neki mindig éjszaka volt. Aludt, ha álmos volt és evett, ha éhes volt és ha volt mit ennie. Agya meghigult a nyomorúságban, alig-alig pislogott benne az emberi értelemnek egy-egy lángocs-

kája: a pálinka és az örök éjszaka feldúlták agysejtjeit, bomlásnak indult a fejében minden. Már nem tudta, háború van-e, vagy béke, nyomorúság-e, vagy jólét, nem tudta, hogy repülőgépek úsznak a levegőben és tízezer kilométerre elhallatszik az emberi hang... Vakondok volt, öreg, elhasznált ember, félig állat, csak életfenntartó ösztönei működtek még homályosan: inni kell, enni kell és aludni kell. A csatorna olyan, mint a parasztsuba: télen meleg, nyáron hűvös. Vakondok lent szokott aludni egy-egy nyugodt sarokban. Arca mellett ott csordogált a fekete víz, felette pedig elérhetetlen magasságban csikorgott, dübörgött és száguldott az élet...

Ma kicsit kedvetlen volt. Pálinkásbutykosa üresen ütögette oldalát, éhes is volt... fázott. Egy lefolyón keresztül fénylő napsugár szökött le a sötétség birodalmába. Hunyorogva odabotor-kált és öreg, kopott arcát a fény felé fordította. Lehunyta szeméit. A fény bántotta, de a nap melege jólesően cirógatta arcát. Dél lehetett. A nap sugarai merőlegesen hullottak alá...

Lerakta szerszámjait és kimászott a lefolyón keresztül a napvilágra. Hunyorogva állt a fényben. Az ucca lármája fülsiketítő roppanással hatolt agyába, a vér lüktetett halántékában, de a nap melegen sütött és az úttest szélén kis fácskák zöldeltek. Nyár volt, meleg, fülledt nyár. Az ég tiszta kék lehet a füstfellegek mögött...

Mélyet lélegzett. Szétroncsolt agysejtjeiben halványan derengeni kezdtek régi, régi napok emlékei... zöld mezőségek... az ég végtelen kékje valahol messze nyugaton, ahol vad csikók kergetőztek a puha, hús fűben...

Egy uccai padhoz vánszorgott és leült rá. Elgömbült gerincét nekitámasztotta a pad támlájának, arcát az ég felé fordította és lehunyt szempillái alól egy-két könnycsepp préselődött ki ráncos, hamuszürke arcára... Vajjon a szűrő napfény sajtolta ki ezt a könnyet, vagy valahonnan mélyebbről jött... Ki tudja? Vakondok nem gondolkozott. Talán észre sem vette, hogy sír, talán csak annyit érzett, hogy hűsítő cseppek zizegnek alá penészes szakállába...

II.

Felten Newyorkból jött Csikágóba. Öt évet ült a Sing-Singben. A börtönben nem is annyira a szabadság hiányzott neki, mint Csikágó. Itt élt, itt dolgozott annyi évig, idekötötte a multja, pajtásai. Itt ismerte a legtöbb rejtekhelyet, itt érezte magát biztonságban, itt lakott az a nő, akit valaha szeretett és akiért idáig jutott.

Amikor szabadon engedték, azonnal vonatra ült és Csikágóba utazott. A fegyház nem vette el munkakedvét, csak óvatosságra intette. Vigyázni kell, meg kell mindent gondolni és fontolni. Csak semmi kapkodás. Ismert kollégákat, akik kikerültek a fegyházból és két óra leforgása alatt már a rendőrségen csücsültek. Kapkodtak. Megrészegítette őket a szabadság, elvesztették a fejüket. Az a pár dollár, amit a fegyházban össze lehet gyűjteni, még arra sem elég, hogy a szabaduló alaposan leszopja magát. Már pedig a szabaduló fegyenc egyszerre szeretne felhabzsolni mindent, amitől a börtönben el volt zárva és persze, hogy fejfel rohan neki a falnak!

Lám, ő milyen nyugodt! Az első dolga, hogy elutazik ebből a városból. Newyorkot különben se nagyon szerette: nem igazi amerikai város, teli van idegenekkel és ezek az idegenek még nem szívták magukba teljesen Amerika levegőjét. Csikágó, az más! Százszázalékig amerikai! Tehát irány: a régi dicsőségek színhelye, a szabadság városa, Csikágó! Első útja Jimmyhez vezetett, az öreg Jimmyhez, aki olyan jó barátja volt annak idején. Tőle kapott pénzt a munkához, ő gondoskodott munkatársairól és ő vette át a zsákmányt is minden orgazmánál magasabb áron. Igen, az öreg Jimmynek jó üzleti összeköttetései voltak, talán most se fog sajnálni tőle pár dollárt. Főleg, ha megtudja, hogy ismét dolgozni akar!

Hogy fognak örülni az öreg fiúk! Felten ismét Csikágóban van! A híres Dan Felten, akinek kezére a föld legkényesebb alvilági bandája esküdött. A „mérnök úr”, ahogy szakmai körökben nevezték. Hű, lesz itt ribillió!

Az öreg Jimmy annak idején egész nap a Columbia-avenue egyik mellékucájának kis csapszékében volt található. Felten egyenesen odasietett.

A csapszék tele volt jólöltözött úriemberekkel. Zsongás, lármá hallatszott, az egyik sarokasztalnál kártyáztak. Amikor Felten belépett, hirtelen csend támadt. Az asztaloknál ülő gentlemanek elhallgattak és kíváncsian fordultak a jövevény felé.

Felten a kocsmároshoz lépett és hanyagul rákönyökölt a bárpultra.

- Egy viskit, tele szódával!

A kocsmáros megragadta a karcsú palackot, poharat tölt Felten elé és tölteni akart. Egyszerre megállt a keze a levegőben.

- Szent Isten... Danny! Te vagy az?

Felten mosolygott.

- Csakhogy felismertél végre! Olyan rossz bőrben vagyok?

A csapszék vendégei között futótűzként terjedt a hír. Felten megjött a Sing-Singből! Egy perc alatt tekintélyes embergyűrű fogta körül és ezer és ezer kíváncsi kérdés ostromolta.

Felten magasra emelte poharát és utat vágott a tömegben.

- Hagyjatok már leülni legalább! Lesz még időnk a mesére! Itt vagyok és kész! Kijöttem!

A kocsmáros lelkendezve állott mellette. Halkan kérdezte:

- Hogy kijöttél, azt látom... De hogy jöttél ki? Letelt?

Felten mosolygott.

- Persze, hogy letelt! Csak nem fogok szökni... Az nem nekem való élet... Mondd már, pár hónappal többet ül az ember... Kint, vagy bent, nem nagy különbség!

Hirtelen elkomolyodott az arca. Odahajolt a kocsmároshoz:

- Jimmyt nem látom!

A kocsmáros legyintett.

- Hát te még nem tudod? Jimmy visszavonult!

- Hogy-hogy visszavonult? Tőkepénzes lett?

- Dehogyan lett! Csak a mikor téged lekaptak, kijelentette, hogyha Danny is elcsúszhatott, akkor neki az egész nem pálya! Semmi kedve sincs a börtönben elrothadni... Inkább visszavonul és becsületes ember lesz!

Felten nevetni kezdett.

- Jimmy becsületes ember lett? Remek! És a fia? Talán az is megtért báránka lett?

A kocsmáros elkomolyodott.

- Hiába nevensz, ez így van! Teddy állásban van! Rajzoló egy nagy építészeti irodában!

Felten tovább nevetett.

- Teddy rajzoló? És mit rajzol? Pénztárcákat?

- Házakat, barátom, meg villákat Az öreg azt mondja, hogy nagyon szépen keres! Most egy nagy munkája volt a cégének... Ők építették a Continental-Bankot... Persze, te még nem is láthattad, mert nincs egy éve, hogy elkészült! Majd nézd meg, hogy micsoda palota az!

Feltennek keserű lett a szája íze.

- Hol lehet megtalálni az öreget?

- Valami üzlete van, zöldséges bolt, vagy fászinca, tudja az ördög! Itt van a címe, eredj és keresd fel! Nagyon fog örülni neked az öreg... Téged szeretett... Amíg oda voltál, sokat beszélgettünk rólad... Menj csak!

Felten pénz után kapirgált a zsebében. A kocsmáros legyintett.

- Hagyd csak! Aki onnan jön, annak nálam nem kell fizetnie... Majd megadod, ha valami munkát találtál!

Felten köszönetet mormolt, megbillentette kalapját és kiment a csapszékből. Villamosra ült és egyenesen Jimmyhez kocsizott.

Az öreg üzlete egy szűk kis mellékucában volt. Nyolc lépcső vezetett az uccáról a pincehelyiségbe, ahol átható zöldségzag ütötte meg Felten orrát. Lent a pincében, elkerített üvegkalickában, szemén pápaszemmel ott ült az öreg Jimmy. Feltennek nevetési ingere támadt, amikor meglátta. A vén betörő, hogy játsza a nyárspolgárt. Valami számlákat nézeget, vagy mi az ördög! A végén még igaza lesz a kocsmárosnak, a vén gazember öregségére megtért és tisztességes úton kuporgat pénzt magának.

Belépett az üvegkalickába.

- Halló! Szükségem lenne egy zsák petrezselyemre, öreg betörő!

Jimmy felugrott és ijedten nézett a belépőre. Hirtelen öröm villant át barázdás arcán.

- Halló, Danny! Hát megjöttél?

- Meg hát! Csak nem gondoltad, hogy a temetési költségeimmel is az államot terhelem?! ... Hallom, hogy becsületes ember lettél!

- Az lettem, Danny fiam! Nem nekem való már az a hajsza! Itt van ez a kis üzletem, rendesen megélek belőle, nem kell hozzányúlnom a kis pénzecskémhez, amit összeszereztem, hogy öregségemre gond nélkül élhessek... A fiam is jól keres...

Felten szórakozottan bólintott.

- Igen, hallottam... Valami építésznél dolgozik...

Az öreg szemei az apai büszkeség tüzeiben égtek.

- Igen! És ha látnád, hogy szeretik! Persze, nem tudják, hogy mi volt azelőtt... És látod, fiam, én mondom neked, te is jobban tennéd, ha utánoznád a fiamat...

- Ugyan öreg... Nem tudom én már azt!

- Dehogyan tudod! Együtt jártál az egyetemre Teddyvel, együtt szereztétek meg a diplomákat, együtt sülyedtetek bele az éjszakába... Te mindig tehetségesebb voltál, mint az én Teddym és ha ő megáll a lábán...

- Nincs nekem már ehhez türelmem! Sokkal mélyebben benne vagyok a dologban... Nehéz lenne a sovány munkát megszokni...

Az öreg a fejét csóválta. Kinézett a pinceajtón. Egyszerre felragyogtak a szemei.

- Jön Teddy!

Vállas fiatalember szaladt le a pince lépcsőin. Az öreg felállt és messziről kiáltotta:

- Nézd csak, ki van itt?!

A fiatalember ránézett Feltenre, aztán a felismerés boldog vigyorába húzódtott arca.

- Halló, vén Danny... Hát kijöttél?

- Ki, Teddy...

- Mit akarsz csinálni? Felkeresed a régi pajtásokat?

Felten elkomolyodott.

- Ti voltatok a régi pajtásaim, de már nem vagytok azok!

- Dehogyanem... Sőt, meg fogod látni, hogy csak most vagyunk azok! Ha akarod, behozlak abba az irodába, ahol én dolgozom... Heti ötven dollár... Meg lehet belőle élni és nincs is olyan sok munka vele!

- Nem... ehhez én már nem értek!

- Dehogyanem értesz... Hiszen benne voltál a gyakorlatban... Hogy nem házakat építettél és falakat húztál, hanem falakat bontottál és kasszákat fúrtál, azért bizonyos értelemben az is mérnöki munka volt, csak erkölcsileg esett más beszámítás alá...

Lelkesedni kezdett.

- Gyere csak ki az uccára, mutatok neked valamit!

Karon ragadta és felcipelte a lépcsőkön, megkerülték a háztömböt és egy nagyforgalmú útra kiérve megállt és rámutatott a szemben lévő sarkon pompázó hatalmas palotára:

- Odanézz! A Continental-bank! Ezt a mi cégünk építette! Én is benne voltam. Nézd, milyen szép, milyen hatalmas! Amerika legmodernebb bankpalotája... A pánccélterme egy gombnyomásra víz alá süllyeszthető, ha valaki hozzáér a falához, azonnal megszólalnak a vészcsengők és bezáródnak maguktól a kapuk! Roppant értékek hevernek ebben a teremben, de úgy van az megépítve, hogy még te se tudnál egy gramm aranyat kiemelni belőle!

Felten ránézett barátjára.

- Arany is van benne?

- Azt meghiszem! Minden héten szállítanak Európából egy pár kilóval... Tudod, az állami kölcsönök, vagy az ördög tudja, micsoda... Azért is építették fel ezt a fene nagy palotát, hogy biztos szállása legyen az aranynak!

Felten elgondolkozva nézegette az épületet.

- Igen... ez érdekes! És te heti ötven dollárért segítettél a cégednek, hogy zsebrevágjon pár százezer dollár nyereséget... És továbbra is dolgozni fogsz, hogy megkeresd a heti ötven dollárt, abból telirakd a hasadat, hogy legyen erőd megkeresni a következő heti ötven dollárt!

Teddy furcsa tekintettel nézte barátját.

- Igen, fiam... Ez az élet!

Felten kifakadt:

- Ez az élet?! Ez a nyomorúság! Az élet a nagy kockázat, az élet a harc, amely nagy tétben folyik! Az lenne az élet, ha nekimehetnék ennek a banknak, kivághatnám belőle az aranyat és megszökhetném vele valahová a világ másik végére és életem végéig nem lenne gondom többé!

- Bolond vagy, Danny! Hagyj fel ezekkel a hülyeségekkel!

- Miért? Hát miért ültem én öt évig a fegyházban? Hogy most bevonuljak egy építészeti iroda cellájába és ott raboskodjak életem végéig? Nem, barátom! Én ezt nem csinálom!

- Hát mit akarsz csinálni?

Felten felemelte fejét és a bankpalotára nézett, amelynek márványfalain szikrázva égett az alkonyati napfény.

- Hogy mit akarok csinálni?... Még nem tudom... De már sejtem... És ha sikerül, akkor évszázadok múlva is meg fognak emlegetni!

III.

Már hajnalodott. A finom kis mulatóhelyiségben zörgött és csörömpölt a dzsesszbend, a parketten még friss szenvedéllyel rezgettette vállát egy néger táncosnő, de a pincérek titokban már a székekre rakták féllábukat, hogy kissé megpihentessék sajgó lúdtalpukat, a bárpult fölött trónoló platinaszőke tündér még rázta az alumínium keverőt, de rázás közben eltakarta vele ásító száját. A függönnyel elzárt uccai ajtón keresztül néha be-beszökött a kijózanító napfény és a mellékhelyiségek folyosóin frissen mosakodott vén takarítónők álltak készenlétben seprőkkel, rongyaikkal, vedreikkel, hogy mint a tisztogatásnak, a nappalnak józan rohamcsapata rohanják meg a kiürült helyiséget.

Az egyik sarokban függönnyel takart páholyban két férfi üldögélt: Felten és Teddy. Előttük viskis üveg, üresen és hamutálca, telve.

Felten eloltotta az utolsó cigarettát és közelhajolt Teddyhez.

- Tehát megértettél?

A fiatalember égő szemmel válaszolt:

- Igen!

- Bízol bennem?

- Tökéletesen!

- Holnap elhozod a terveket!

- Elhozom... Illetve elhozni nem tudom, de lemásolom... Majd bent maradok lunch idején is...

- Ahogy gondolod! Ott voltál az építkezésnél?

- Természetesen!

- Ismered a közművek elhelyezkedését?

- Igen!

- Akkor rendben van! Az apáddal én fogok beszélni!

- Nem kellene az öreget is belekeverni!

- Kénytelen vagyok vele! Vagy van neked pénzed?

- Sajnos, nincsen!

- Na látod!... És a zöldséges pincére is szükségem van... Anélkül semmit sem ér az egész!

- Miért? Kivehetnél ott a közelben egy másik pincét!

- Ostobaság! Az mindjárt gyanut keltene! Az öreg már két éve dolgozik ott... ismerik, megbecsülik, senki sem gyanakszik rá... Neki tudni kell a dolgról... Majd én elintézem vele...

Teddy arca aggódó kifejezést öltött.

- Félek... Ez túl nagy dolog az öregnek!

- Éppen ezért fog belemenni... Ilyen eset nem akad egy évszázad alatt sem... Evvel még megbukni is dicsőség...

Egy pincér lépett az asztalukhoz és sajnálkozó arccal tette eléjük a számlát.

- Bocsánat Le kell számolnunk... Reggel nyolc óra van!

Teddy felugrott.

- Hú, elkésem az irodából!

- Hát csak siess! Ma még nem szabad elkésned... Majd én elintézem itt!

Teddy elment. Felten kifizette a számlát és kisietett a mulatóból. Kint mélyet lélegzett. Friss nyári reggel volt. Felten idegei a nemalvástól kifeszültek, agya érzékenyen reagált mindenre. Jólesően érezte, hogy a mulatóhely kavargásában kiforralt terv itt a józan napvilágon se vesztett erejéből. Olyan reálisnak érezte, olyan biztos volt a sikerben, mint még sohasem. Talán éppen azért bízott ennyire a tervében, mert mindenki fantasztikusnak és kivihetetlennek tartotta volna. Az ilyen munkákat szerette. A rendőrség csak a kitaposott utakra ügyel fel... aki a szokványos mókákat kedveli, az előbb-utóbb elcsúszik... De ő nem! Mert ilyen még nem volt!

Intett egy taxinak, belevágta magát és miután bement a címét, már hátra is dőlt az ülésen és pár pillanat múlva jóízűen aludt...

*

Egy hét múlva a déli órákban kézikocsi állt meg az öreg Jimmy zöldséges pincéje előtt. A kocsin zsákok, ládák, mellette négy tagbaszakadt, markos munkáskülsejű férfi állott. A pincéből felkecmergett az öreg Jimmy.

- No, elhozták azt az árút? Éppen ideje! Már nem tudtam kiszolgálni a vevőimet! Szállítsák gyorsan le!

Az emberek megragadták a zsákokat, ládákat és gyorsan lehordták a pincébe. Az öreg hátra rakatta őket az üvegkalicka mögé.

- Dobjátok csak ide le és menjetek a következő fordulóért! Este hatig mindennek itt kell lenni!

Az emberek elsiettek. Egész délután folyt a szállítás. Alkonyaikor megjelent Felten és Teddy. Lementek a pincébe. Felten cigarettára gyújtott és odaszólt az öregnek:

- Be lehet zárni... Mára eleget dolgozott...

A négy ember is lejött a pincébe. Az öreg felbotorkált a lépcsőkön és bezárta a pinceajtót. Amikor visszajött, Felten idegesen kiadta a rendeletet:

- Kicsomagolni!

A négy tagbaszakadt ember szó nélkül nekiesett a zsákoknak és elkezdte kiüríteni őket. Furcsa dolgok kerültek napvilágra: csákányok, ásók, lapátok, miniatűr fűrőgépek, amilyeneket a bányákban használnak: oxigénpalackok, autógéntartályok, lángpisztolyok és kis ventilátorok. A ládából rövid vastraverzek, erős deszkalapok, kézfűrók, autószemüvegek és más ismeretlen rendeltetésű szerszámok.

Felten gondosan széjjelrakatta őket, minden szerszámot bezsírozott, azután odafordult a négy emberhez.

- Fiúk! - mondta nyugodt, erélyes hangon. - Ti vállalkoztatok arra, hogy velem dolgoztok! Ismertek, tudjátok, ki vagyok! Tudjátok, hogy ha valamihez hozzányulok, azt komolyan csinálom! Sose csaptam be senkit és nem ígérgettem olyasmit, amit később nem tudtam volna teljesíteni! Most sem ígérgetek! Nem tudom, hogy mi lesz a munkánk eredménye, de egyet mondhatok: soha ilyen nagyszabású munkát még banda nem csinált! Tudom, hogy szegény ördögök vagytok, semmi célja annak, hogy azzal kecssegtesselek benneteket, hogy e munka után ti lesztek a világ leghíresebb emberei... De azt mondhatom, hogy annyi pénzt, amennyit siker esetén itt kaphattok, együttevén mindannyian még csak elképzelni sem tudunk!

Az egyik férfi előrelépett.

- Azt mondd meg nekünk, Danny, hogy mi lesz az a munka!

Felten összeráncolta homlokát.

- Mondtam, hogy ez nem tartozik rátok! A végcél egyelőre nem akarom elárulni... Túl nagy dolog ez, semhogy rátok bízjam... Még nem ismerlek benneteket eléggé... Majd pár nap múlva, amikor már benne lesztek a munkában, szóval, amikor már biztos lehetek felőletek, akkor el fogom mesélni! Egyelőre egyetlen feladatotok van: engedelmeskedni! Így alkudtunk, ezt kell tennetek! A munka tartama alatt megkapjátok a kialkudott napi díjat! Innen azonban a munka befejeztéig egyikőtök se mehet ki! Itt mindannyian foglyok vagyunk! Nem akarom, hogy elcsússzunk egy banánhéjon! Valamelyik kézre talál kerülni régebbi ügyek miatt és akkor a rendőrségen kiveszik belőle a dolgot... Tehát itt kell maradnotok! Mindent meg fogtok kapni, ami szükséges... A munka körülbelül egy hónapot vesz igénybe... Keserves, nehéz munka lesz! Eddigi falbontó és kassza-fűró pályátok alatt összesen nem dolgoztatok annyit, mint amennyit most fogtok! De soha nem is kerestetek annyit, mint amennyit itt kereshettek! Tehát: munkára! Mindenki nekem engedelmeskedik és csakis egyedül nekem! Ellenkezést nem tűrök! Ismertek! Ha becsülettel dolgoztok, mindannyiőtöket boldoggá teszek... Ha valaki megbánta a dolgot, most még elmehet! Nos?

A négy ember egymásra nézett és hallgatott.

IV.

A Vakondok belemerítgette hálóját a fekete vízbe... Lámpája fényénél megnézte a hálót és csüggedten fordította vissza tartalmát a locsogó folyamba. Délben, amikor az uccai padon elaludt a nyári napsütésben, valaki egy féldollárost tett le mellé a padra: a pálinkásbutykos vidám kotyogással verdeste oldalát. Letette a hálóját, kihúzta a pálinkásüveg dugóját és nagyot kortyolt a komisz, égető italból. Lassú tűz járta át kiszáradt nyeldekklőjét.

A tűz lassan előntötte agyát. Esetlenül csetlett-botlott a csúszós kövön. Hálóját maga után húzta a földön, tagjai elnehezültek. Ment vakon és gondolattalanul a levegő felé. A legközelebbi lefolyónál megállt: arcát hűvösen simogatta a beáramló éjszakai levegő. Megragadta a hágcsót, amely a föld fölé vezet és mászni kezdett rajta felfelé. Amikor a kanálisnyílás rácsos csapóajtájához ért, egyik kezével elengedte a hágcsót és tapogatózva megragadta a rácsot, kinyomta és utána kitolta égő koponyáját a hús nyári éjbe. Pár percig így maradt, csak a feje látszott ki.

Pár lépéssel távolabb egy uccai villanylámpa szórta bágyadt fényét a gyalogjáróra. A Vakondok feje az úttest szélén láthatatlan volt a sötétben. Már éppen ki akart mászni a kanálisból, amikor a villanylámpa mellett levő pincehelyiség ajtaja óvatos lassúsággal kinyílt és egy öregember feje jelent meg az ajtó résében.

Vakondok odanézett. Ő jól látott mindent, de őt nem láthatták.

Az öreg ember kijött a pinceüzletből. A járda szélén kis kézikocsi állt a villanyoszlophoz láncolva. Odalépett a kocsihoz és eloldotta a láncot. Azután visszabotorkált a pinceajtóhoz és leszólt:

- Tiszta a levegő!... Lehet!

Három-négy férfialak surrant ki a pincéből, vállukon egy-egy zsákkal. A Vakondok bambán nézte a jelenetet. Mit csinálnak ezek itt?

A férfiak a kocsira dobták a zsákokat, azután visszamentek a pincébe. Pár perc múlva újabb tömött zsákokkal kerültek elő: a kis kocsi nyögött, recsegett a súly alatt. Amikor harmadszor is előkerültek a zsákokkal és rádobták a kocsira, az öreg ember dühösen felszisszent:

- Ne dobáljátok úgy azokat a zsákokat!

Lehajolt a kocsihoz és dühösen egyenesedett ki.

- Tessék! Most a legalsó zsák kipukkadt a súlytól... Menjetek vissza gyorsan!

A férfiak visszaurrantak a pincébe, az öreg rájukzárta az ajtót, ő maga pedig megfogta a kézikocsi rúdját és húzni kezdte... Csakhamar eltűnt az ucca kanyarodójában...

A Vakondok kimászott a kanálisnyílásból és odament a pince elé. Ott, ahol az imént a kocsi állott, valami feketéllett a földön... Vakondok boldog izgalomban hajolt le... Talán valami élelmiszert vesztek el... Kapingált a kupacban... az orrához emelte, tapogatta, szaglászta... Azután kiábrándulva eldobta. Közöséges föld volt, amely a zsákokból hullott ki...

Leült a járda szélére és azon gondolkozott, hogy miért nem gyümölcsöt szállítottak ezek, vagy kalarábét... Mit csináljon ő földdel.. Azt nem lehet megenni...

Bambán még egyszer odament a földkupachoz és feltámadt benne a csatornahalász: turkálni kezdett a földben, morzsolgatta, szitálgatta... Nem talált semmit.

Halk nyögéssel föltápaszkodott és visszabújt a föld alá, az ő igazi világába. Lassú léptekkel mászott lefelé a kanálisnyíláson, orrát már megcsapta a jólismert illat, a föld belseje langy-meleg lehelletét előreküldte felé és ő boldog vigyorral mászott le a boltozatos ívek alá, hogy hálójával reménykedve járja a reménytelenség birodalmát...

V.

Egy hete dolgoztak Feltenék, amikor a négy munkatárs váratlanul fellázadt. Letették a szerszámot és odaléptek Feltenhez. A vezetőjük megszólalt:

- Danny! Nem bírjuk tovább!

Felten meztelen felsőtestét végmentőre egy törülközővel.

- Mit nem bírtok?

- Nem bírunk tovább dolgozni, ha nem mondd meg, hogy miről van szó! Már egy hete dolgozunk becsülettel ebben az átkozott patkánylukban. A munka nagyon nehéz... Ha az embert lelkesítené a cél, amelyet el akar érni, akkor minden könnyebben menne.. De te nem beszélsz... A fiúk így kedvüket veszítik!

Felten végignézett az embereken. A négy férfi félig meztelenül, verejtéktől csillogó testtel nézett vissza rá. A karójára pillantott.

- Hat óra elmúlt! Várjatok... Szólok az öregnek, bezárjuk a pincét, azután beszélgetünk!

Végigkúszott az alacsony tárnán. Tíz-tizenöt méter után a tárna felfelé folytatódott. Egy kis létra állott a meredek folyosó aljában. Felten megragadta és felmászott rajta. Fent deszkából készült csapóajtó volt. Halkan kopogott rajta és várt. Pár pillanat múlva a deszkaajtó felemelkedett és a nyílásban megjelent az öreg Jimmy arca.

- Mi van?

Felten megtörülte homlokát.

- Bezártál már?

- Igen.

- Akkor jó! Teddy itt van?

- Éppen most érkezett!

Felten visszafordult és lekiáltott a tárnába:

- Halló, fiúk! Jertek fel!

Kimászott a nyíláson és fáradtan dőlt egy székre. A pincéből vezető tárna nyílásán egymásután jelent meg a munkások verejtéktől csillogó meztelen felsőteste. Az öreg Jimmy vizet adott nekik és törülközőt. Felten kurtán rájuk szólt:

- Üljetek le!

A négy férfi leheveredett a pince hűs padozatára. Teddy az üvegketrec ajtajának dőlve figyelt. Felten cigarettára gyújtott.

- Fiúk! Azt kérdeztétek az imént tőlem, hogy mi az a munka, amit végeztetek! Kérdéseket megértem és most már el is árulhatom... Ha van egy kis eszetek, már magatoktól is rájöttetek!

Az egyik férfi dörögve megjegyezte:

- Sejtjük mi azt, de nem akarjuk elhinni. Észrevettük, hogy a bank felé haladunk!

- Úgy van! Tervünk egyszerűen a következő: a Continental-Bank páncéltérképében rengeteg mennyiségű aranykészlet van felhalmozva! Mi ezt az aranyat akarjuk kiemelni...

Csend volt. Az egyik férfi megrázta a fejét.

- Az lehetetlen!

Felten ingerülten kiáltotta:

- Számodra lehetetlen, mert ostoba vagy és nem látsz az orrodnál tovább! Idefigyeljete! Ez a pince pontosan ötvennégy méter távolságban fekszik a bank páncéltermétől! Légvonalban! Mi tehát a föld alatt alagutat fúrunk, amely egészen a páncélteremig fog vezetni...

Az egyik férfi közbevágott:

- És ha odaértünk négyheti gürcölés után, akkor foghatjuk a nagy semmit! A páncélterem manapság a legpitibb bankban is olyan vészjelző berendezésekkel van ellátva, hogy még egy ujjal se lehet a falhoz érni!

- Nagyon igazad van, Johnnykám! A Continental páncélterme se adja meg magát hang nélkül... Csakhogy mi egyáltalában nem a páncélterem falai felé igyekszünk, *hanem a páncélterem alá!* Értitek?!

Johnny bólintott.

- Értem már! Szóval te azt hiszed, hogy a páncélterem alapzata felől nem várnak támadást és az nincs is felszerelve védelmi berendezésekkel?

- Ezt nem hiszem, mert a hit a vallás dolga! Én csak olyanba vágok bele, amit biztosan tudok! Teddy ott volt az építkezésnél, pontos tervrajzot kaptam tőle a bank alapzatáról! A munkának a könnyebbik részét végzitek mostan.. A java akkor jön, ha elérjük a banképület alapzatát, amelyik két méter vastagságú vasbetonból áll... Itt már csak éjszaka dolgozhatunk, mert valószínűleg robbantani kell... A vasbeton fölött fekszik a páncélterem alapzata... Ez sokkal vékonyabb acélból készült, mint az oldalfalak, hiszen arra senki sem mer gondolni, hogy valaki alulról támadja meg a páncéltermet! Ha a betonalapzatot eltakarítottuk, akkor jön a munka utolsó része, az acélalap megolvasztása... Ha tévedtünk volna és a bank utólag a terem alapzatába is vezetett volna villamosáramot, akkor se lehet baj... A vészcsengők csak akkor szólalnak meg, ha az árammal töltött falhoz fémtárggyal, vagy egyéb áramvezető tárggyal érünk... Mi azonban nem fogunk fúrni, hanem csak olvasztani... Tehát csak lánggal érünk az acélhoz és ettől nem szólalnak meg a vészcsengők!

- És ha mégis? Mit tudod te, hogy milyen ravasz kelepcét csinálnak ezek a bankok manapság? Mert az biztos, hogy nem bolondok olyan könnyen ideadni nekünk a féltve őrzött aranyaikat.

Felten idegesen rágta az ajkát.

- Hallgassatok ide... ennél többet már nem mondhatok! Ha megszólalnának a vészcsengők, az se lenne baj... Ezt is parírozni tudom Csak az a fontos, hogy az acéllapot egy-két órán belül kiélessétek! Ha ezt megteszitek, akkor akár szól a vészcsengő, akár nem, garantálom, hogy ellenállás nélkül juthattok be a páncélterembe és a legkényelmesebben kihordhatjátok az aranyat!

Johnny Feltenre nézett.

- Mire gondolsz? Éjszaka akarod csinálni a heccet?

- Megörültél? Hiszen éppen hogy csak éjszakára szokták bekapcsolni a védelmi berendezéseket... Nappal nincs szükség ilyesmire, hiszen nappal a tisztviselők és a bankórség ott kuksol a páncélteremben...

- Hát ha se nappal, se éjszaka, akkor mikor?

- Azt nem mondtam, hogy nappal nem! Sőt fényes nappal fogjuk meglepni őket! De ezt csak bízzátok rám... Ti csak csináljátok saját dolgotokat... Nekem rövidesen más munkám lesz Nem lehetek veletek... A munkálatokat Teddy fogja vezetni... Neki fogtok engedelmeskedni...

Johnny hallgatott. Megvakarta fejbúbját, azután megszólalt:

- És mennyi lesz a mi részünk?

A többiek helyeslően bólogattak. Úgy van! Mit lehet keresni ilyen baromi munkával? Felten dühös lett.

- Megörültetek? Hát fontos ez? Hát ki tudom én azt számítani? ! Tízmillió, százmillió... nem mindegy az? Annyi pénz, hogy ha kanállal eszitek, akkor se fogy el, amíg éltek! Na, most eleget diskuráltunk, menjetek dolgozni!

VI.

A Vakondok a Continental-Bank alatt elhúzódó csatornarészletben mászkált. A multkori éjjeli kaland elmosódott híg agyában. Valamelyik éjjel egy csapszékben üldögélt, ahová bejáratosak voltak a csikágói csatornahálózat hozzá hasonló szennyvadászai, amikor bejött egy „kollégája”, aki a város északi negyedében szokott dolgozni. A kolléga diadallal mesélte el, hogy előtte való napon egy briliáns gyűrűt talált, amelyért százötven dollárt fizetett ki egy ékszerész. A Vakondok szűk agyában megmozdult az ambíció. Szótlatlan lehörpintette italát és sietett vissza a föld alá.

Szokatlan mohósággal vetette rá magát a csatornalére, órák hosszat meregette hálóját a fekete vízbe, de egy árva karikagyűrű se akadt horogra. Pedig azt szoktak leggyakrabban találni, mintha az emberek legszívesebben az ilyenfajta gyűrűiktől szabadultak volna meg. Közben rászakadt az éjszaka és ő még mindig ernyedetlen szorgalommal merítgette hálóját. Ennyi energiával házakat lehetne építeni és hőstetteket végrehajtani, de az öreg Vakondok egy dollár ára hasznot nem látott munkájából.

Úgy éjfél tájban ért a Continental-bankkal határos csatornarészekbe. Lábai sajogtak a hosszú álldogálástól és mászkálástól, pálinkásbutykosa üresen verdeste rongyait... le kellett ülnie egy sarokba. Szomorú fejét a csatorna falának támasztotta, két görcsös kezével megkapaszkodott a nyirkos téglákban... Szemét lehunyta...

Egyszerre felriadt.

Valahonnan jobbkéz felől furcsa neszt hallott. Arrébb kúszott a földön. Vaksi életmódja következtében nagyon kifinomodott a hallása, mint a macskáé és most már tisztán kivette, hogy merről jön a zaj. És úgy vélte, megismeri a zaj eredetét is: mintha csákányütések zuhognának a puha talajba...

Hirtelen eszébe jutott a multkori éjszakai jelenet a zöldeges pince előtt. A hangok abból az irányból jöttek... A pincéből földet hordtak el gyanus emberek zsákokban... És most a csákányütések... Mit csinálnak ott azok az emberek? Éjszaka nem szoktak dolgozni a föld alatt! Erőltette gyenge agyát, de képtelen volt valami gondolatot kicsiholni belőle... Újra lefeküdt a földre és aludni próbált... De nem tudott. Érzékeny fülei folyton hallották a csákányozás zaját... nyugtalanul forgolódott a csatorna fenekén... egyszer majdnem belefordult a vízbe... a lába már bele is lógott... De a kíváncsiság ott tartotta és nem keresett nyugodtabb vidéket.

Homályosan érezte, hogy valamit tennie kellene... Ki kellene mászni... kiabálni... a rendőrségre menni... De nem mert. Két évvel ezelőtt már volt dolga a rendőrséggel és akkor megállapította, hogy jobb, ha az ember nem megy hozzájuk. Egy éjszaka a csatornában halászgatott és egy meztelen férfikart talált. Kihalásztá és bevitte a rendőrségre. A csatornában talált hullarész nyomán annak idején nagy botrány kerekedett, a rendőrség hetekig lázasan nyomozott, de még csak az áldozatot se tudták megtalálni, nemhogy a tettest. Az újságok keményen támadták a rendőrséget, amíg végre kiderült, hogy a csikágói bonctani intézet hullakamrájából került a férfikar a levezető csatornába. Vakondokot összeszidták, mintha tehetett volna valamiről.

Azóta félt a rendőröktől és ha most meg is mozdult benne valami halvány gyanu, hogy a zöldeges pince alatt valami meg nem engedett dolog történik, félt a rendőrséghez fordulni. Csak az bosszantotta, hogy képtelen a tompa zaj miatt elaludni. Már hozzászokott a csatorna mélyén uralkodó csendhez, rendszerint mellékuccák alatt átvonuló részekben aludt, ahol éjjel semmi nesz nem hatol le és most órákig fetrengett a nyirkos köpadlón, amíg hajnal felé elnyomta az álom...

*

A Commercial Bank chicagói palotájában hatalmas forgalom. A pénztárterem telve ügyfelekkel, az előcsarnok örökmozgó liftjei szakadatlanul szállítják az emeletekre az embereket, zöld szemellenzős tisztviselők színes iratokat lobogtatva száguldanak ide-oda. Az uccáról vezető forgójátó szüntelenül működik.

Elegáns férfi áll az uccán, kezében kis lakktáska. A forgójátó villan, ő beugrik a rekeszbe.

Most bent van az előcsarnokban. Egy pillanatra sem áll meg, körül se néz, határozott léptekkel megy keresztül az előcsarnokon, beszáll a liftbe és felviteli magát az ötödik emeletre.

Ott kiszáll, keresztülhalad az emeleti váróhelyiségen és eltűnik az egyik homályos folyosón. Egy ajtó előtt megáll, körülnéz, azután visszafelé indul. Kis lakktáskáját óvatosan tartja kezében. A lefelé haladó lifthez lép és beszáll.

Leér a földszintre. Az előcsarnokban rengeteg ember. Zsebéből valami levelezőlapfélét vesz elő és a lépcsők alatt elhelyezett levélszekrényhez lép. Egy pillanatra leteszi maga mellé a földre a táskát, a levelezőlapot bedobja a levélszekrénybe. Most körülnéz és a földön heverő kis táskát lábával egészen a lépcsők alá tölja.

Pár lépést hátrál, odanéz. A fekete táska egyáltalában nem látható a sötét félhomályban. Sietve az uccai ajtóhoz lép és elhagyja a bankot.

Az uccán jobbra fordul. Lassan, nyugodtan lépked. A következő uccasarkon nyilvános telefonállomás. Belép a fülkébe.

*

Ezekben a napokban Csikágóban zavargások voltak. Bérsztrájkok, éhséglázadások, a hadirokkantak tüntetése véres verekezésbe fulladt, a több irányban lekötött rendőrség tehetetlen volt. Az alvilág persze ki is használta az alkalmat.

Egy napon azután egészen szokatlan dolog történt...

A csikágói Commercial Bank Ltd. telefonja a délelőtti órákban megszólalt és egy férfihang a vezérigazgatóval kért összeköttetést. A telefonos kisasszony kapcsolta a vezérigazgatót.

Mr. Morrisson nyugodt méltósággal emelte fel a kagylót és szólt bele a telefonba:

- Itt Morrisson!

Egy erélyes férfihang válaszolt:

- Vezérigazgató úr! Tíz percet adok önöknek...

Morrisson izgatottan dőlt előre:

- Ki beszél ott?!

- Nem fontos! Egyáltalában ne kérdezzon semmit, ha kedves az élete! Minden másodpercért kár... Az ön bankjában egy pokolgépet helyeztünk el... A pokolgép pontosan tíz perc múlva robban... Mi nem akarunk emberéletben kárt tenni! Célunk a demonstráció...

A vezérigazgató agyán átvillant: anarchisták! Rekedten mondta:

- Az Istenért... Mít akarnak tenni?

- Semmit! Amit akartunk, azt már megtettük... A banképület nyolc perc múlva a levegőbe repül... Azonnal ürítse ki a bankot, mert mi elhárítunk magunkról minden felelősséget!

A kagyló kattant: letették. Mr. Morrisson egy másodpercig lélektelenül bámult a levegőbe. Nem, ez lehetetlen! A huszadik században, egy szabad amerikai város kellős közepén nem történhetnek ilyen rémregénybe illő dolgok... De hátha mégis?! Ha valaki beugratta, akkor se árt, ha intézkedik... Legfeljebb kinevetik...

Megnyomta az alarmcsengőt. Az épület zsongani kezdett. A titkára berohant. Intézkedett. A telefonközpont működésbe lépett: az összes osztályokban megszólaltak a telefonok a vészír másodpercek alatt elterjedt... a kijáratokon dőlt kifelé a tömeg... a pénztárteremben a pénztárosok lázasan rakták zsebeikbe a pénzt... Menteni, ami még menthető... Fejetlenség, pánik... A liftek veszettül száguldottak fel-alá... a fegyveres bankőrség a kijáratoknál állt... az emberek egymást taposták... hátborzongató szirénázással megérkeztek az időközben értesített rendőrök... a hátulsó bejáraton behatoltak a bank elárvult épületébe... lázasan kutatni kezdtek a pokolgép után... A másodpercek suhantak... a tíz perc lejárt... A rendőrök kirohantak az épületből...

Hatalmas detonáció.

A Commercial Bank Co. épülete megingott. Az ablakok kipattantak és az üvegszilánkok ellepték az uccát... Egy helyen a főhomlokzat megrepedt... Bent pedig kavargott a por, a kőtörmelék... a lépcsőház rombadőlt és maga alá temette az előcsarnokot...

Az épület köré kordont vont a rendőrség. A bankot határoló négy ucca forgalmát lezárták. Megérkeztek a tűzoltók is és a rendőrök végigjárták a szomszédos házakat, hogy figyelmeztessék a lakókat: arra gondoltak, hogy talán több pokolgépet helyeztek el a banditák és az épület romjai alá temetett pokolgépek az elsőnél nagyobb hatósugárban fogják kifejteni romboló erejüket. A járókelők riadtan csoportosultak a rendőrgyűrűn kívül. Újabb és újabb rendőrosztatok érkeztek és még füstölgött a beomlott bank romhalmazán a mézshabarc, amikor száz és száz rendőr indult el a tettesek megkeresésére...

*

Felten a déli órákban érkezett meg az öreg Jimmy pincéjébe.

- Halló, öreg! Mi ujság?

Jimmy üdezöld petrezselyem-csomókat rakosgatott a pince padozatán.

- Semmi... Dolgoznak... Te hol voltál?

Felten cigarettára gyujtott.

- Egy kis dolgom volt...

Az öreg neheztelve nézett rá.

- Danny fiam... nem akarlak bántani, de nem vagyok megelégedve veled... Már napok óta feléje se nézel a munkának...

- Minek? A munka szépen halad, a fiúk rendesen dolgoznak... Teddy éppenúgy el tudja intézni az ügyeket, mint én...

Jimmy megcsóválta fejét.

- Mindez igaz, de én úgy látom rajtad, hogy már nem vagy olyan szívvel-lélekkel ezen a munkán, mint ahogyan elkezdted! Titkos utaid vannak, éjszaka is elcsavarogsz... Már bánom, hogy belekezdünk az egészbe...

- Meg vagy örülve?! Nem bízol bennem?! Dolgom volt és kész! Ebben az ügyben dolgozom!

- Kíváncsi vagyok, hogy mit!

- Azt egyelőre nem árulhatom el...

Tekintete elrévedt.

- Csak annyit mondhatok, hogy nagy dolog... Nagyon nagy dolog... Ilyen még nem volt és nem is lesz egyhamar...

Az uccán rikkancsok ordították a Chicago Tribune rendkívüli kiadását.

- Rendkívüli kiadás! Anarchisták felrobbantották a Commercial Bank palotáját! Rendkívüli kiadás!

Az öreg Jimmy felfigyelt.

- Mi a csuda?! Hallottad?!

Felten egykedvűen szívta cigarettáját.

- Hallottam!

- Szép kis világ! Ilyesmi még nem fordult elő Amerikában...

Felten nem válaszolt. Hallgattak. Az öreg egyszerre kifakadt.

- Te, Danny! Valami nekem nem tetszik ebben a munkában!

- Micsoda?

- Nézz ide... alagutat csinálsz a bank pánccsüteme alá, ez rendben van... Nagy fába vágta a fejszédet, de el tudom képzelni, hogy oda is fogsz érkezni!

Felten nevetett.

- Hogy oda fogok érkezni? Nyugodt lehetsz, hogy három napon belül már a betonalapzatot ostromoljuk...

- És ha eléred a pánccsütemet... Arra vagyok kíváncsi, hogy akarsz bejutni! Éjszaka? Éjjelre be vannak kapcsolva a vészjelzők... te magad mondtad... Nappal? Nappal teli van a pánccsütem emberekkel... Ott a védőrség.. s gépfegyverük is van... Én azt hiszem, hogy elvetted a sulykot...

Felten eldobta a cigarettavéget és bosszúsan felállt.

- Ezt csak bízd rám, öreg! Csak nem képzeled, hogy pontos terv nélkül belefogtam volna ilyen munkába... Itt nem lehet hiba...

- De mondd meg, hogy akarod csinálni?!

- Hülye vagy, öreg... Vénségedre elment az eszed... Mert ha lenne, akkor ma délben rájöhetnél volna...

*

Másnap délben az ujságok rendkívüli kiadásai ismét megjelentek Csikágó uccáin. Ezúttal a Bank of United States palotájának felrobbantásáról számoltak be, amely a tegnapihoz hasonló módon ment végbe. A bank vezérét egy ismeretlen férfihang felhívta telefonon és tíz percet adott neki, hogy megtisztítsa embereitől a bank épületét. A tisztviselők fejtellenül menekültek, a bank védőrsége a rendelkezésre álló pár perc alatt hiába kutatott az elrejtett pokolgép után... és tíz perc múlva a detonáció tényleg bekövetkezett.

A pokolgép hatása ezúttal még rettenetesebb volt, mint előzőleg. A Bank of United States nem állott elszigetelve a többi háztól, mindkét oldalán egy-egy bérpalotának támaszkodott. A robbanás ereje lesodorta mindkét épület tűzfalát, óriási lyukak tátongtak a falakon és rajtuk

keresztül be lehetett látni a polgári lakások szobáiba. Rettenetes pánik tört ki: sebesültek jajveszékelése töltötte meg a levegőt, az egyik bérpalota lépcsőháza beomlott és az emeleteken rekedtek idegsokkos üvöltéssel remegtek egy újabb robbanás bekövetkezésétől.

Az egész városban páni félelem uralkodott. Az egész lakosság résztvett a tettesek kézrekerítésében, aminek az volt a következménye, hogy az uccákon nem lehetett nagyobb csomaggal végigmenni anélkül, hogy a felizgatott, rémlátó tömeg rendőrkézre ne adta volna az embert.

Az ujságok kérlelhetetlen dühvel támadták a rendőrséget, a kormányt... Az összes banképületet megszállták a rendőrök, a kapukon csak a legszigorúbb igazoltatás után lehetett bejutni, minden csomagot elszedtek a belépőktől... Így várták a következő napot...

Ezen a napon azonban nem történt semmi, egy bank se robbant fel. A rendőrség közleményt adott ki, amelyben közölte a publikummal, hogy ilyen eset a jövőben már nem fordulhat elő, mert az a hatalmas prevenció, amelyet életbeléptettek, kizárja, hogy kétes elemek furakodhassanak be a bankok épületébe... A bankok azonban nem voltak megelégedve... a közönség nem mert elmenni pénztártermeikbe, a forgalom nullára esett. A bankpaloták környékén az összes lakásokat felmondták, fejvesztett menekülés indult meg a banknegyedből...

Felten emberei pedig ezen a napon elérték a Continental Bank alapzatát...

VII.

Vakondok éjszaka ismét a Continental Bank környékén csavargott a csatornában. Amikor arra a helyre ért, ahol a csákányütések zaját szokta hallani, megállt és fülelt. Semmi nesz nem volt hallható... Megelégedetten bólintott és leheveredett a földre... Elaludt...

Furcsa zajra ébredt.

Tompa dörrenéseket hallott balkéz felől, majd futkározó lépteket valahol a csatorna alatt... Fülét a csatorna padozatához szorította és így maradt pár percig: közvetlenül alatta emberek járkáltak!

Elővette a pálinkásbutykosát és nagyot húzott belőle. Izgatott lett. Mi történhetik odalent a föld mélyében? Tisztán kivette a lépések neszét A csatorna alatt elhúzódó üreg, vagy alagut nem lehet mélyen... alig félméter választja el... Felállt. A pálinka tüzes korbácsa végigvágott kiszikkadt agyán... Tudatos gondolat nem igen állt össze a fejében, de valahol belül, ösztöneinek mélyén érezte, hogy ez nem rendes dolog, ami itt történik... Ezt nem hagyhatja annyiban...

Halántékán lüktetett a vér. Tántorogva megindult egy kijáró felé.

Kimászott a szabadba.

Már hajnalodott... Friss szellő fujdogált... Vakondok megindult egy forgalmasabb útvonal felé...

Az egyik sarkon megpillantotta a rendőrt. Odabotorkált hozzá és megállt.

- Halló! - mondta gyenge hangon és csuklott.

A rendőr magas szál ember volt, jóindulatú mosollyal nézett rá.

- Halló! - üdvözölte. - No, mi van, öreg?

A Vakondok elgondolkozott. Évek óta nem beszélt már élő emberrel. Egész társalgása arra szorítkozott, hogy a mindennapi kenyerét és pálinkáját elkérhesse embertársaitól. Zavaros agyával kínosan igyekezett a mondatokat összeállítani...

Tétova mozdulatot tett.

- Odalent - mondta. - Odalent valami van...

A rendőr ránézett.

- Mi van odalent?

- A csatorna...

A rendőr elmosolyodott. Ez a kis patkány részeg.

- Hogyne, öregem... Tökéletesen igazad van... Odalent van a csatorna...

A Vakondok megrázta penészes fejét.

- Nem csatorna... Alagút!

- Hát úgy is lehet nevezni... Alagút... csatorna, egykutyá az!

- De nem...!

- De igen... És ne vitatkozzunk... Menj szépen a dolgodra, öreg!

Gyengéden megfogta a vállát és útnak indította. Az öreg pár lépést tett, azután visszafordult.

- Mondom... - kezdte dadogva... - Mondom, hogy nem lehet aludni odalent...

- Hát aludj idefent!

- Mondom... zaj van odalent! Nem lehet aludni...

A rendőr elvesztette türelmét.

- Öregem, nekem nincs időm itt szórakozni veled... Menj szépen a dolgodra!

Az öreg kétségbeesett mozdulatot tett. Beszélni akart, de nyelve megbotlott, nem bírta kimondani, amit akart, nem tudta úgy kimondani, ahogy akarta...

- Mondom... a zöltséges pincéből földet hordanak emberek... éjszaka... És zajt csinálnak...

- Miféle zajt?

- Bumm, bumm! - mondta az öreg és igyekezett kiáltani, de csak torz nyögés lett belőle.

A rendőr közelebb lépett hozzá.

- Mondd csak, öreg, nem ittál te valamit?

- De... ittam... Mindig iszok... Pálinkát iszok... A pálinka jó! De emberek földet hordanak petrezselyem helyett...

A rendőr elnevette magát.

- Menj a fenébe!

Az öreg tétován állt. A rendőr most már erélyesen rákiabált:

- Menj a fenébe!

Az öreg nem mozdult. Kínosan erőlködött, nyelve nehezen forgott.

- Értse meg... nem lehet aludni... Bumm, bumm!

A rendőr nevetett. Az öreg mérges lett.

- Ne nevéssen! Akkor is, amikor a félkart vittem be, nevettek... Pedig az valódi félkar volt és nem adtak érte semmit...

A rendőr rászólt:

- Miféle félkarról beszélsz, öreg? Kinek a félkarjáról?

Az öreg motyogott:

- Nem tudom, kié volt... Nem ismertem a gazdát... Biztosan elvesztette...

A rendőr nevetve a vállára csapott.

- Hahaha... biztosan elvesztette! Remek! Valaki nagyon szórakozott volt és ujságolvasás közben elvesztette a félkarját... Na öreg, te egészen részeg vagy!

Az öreg lehorgasztotta a fejét és megindult a hajnalban...

Egyszerre észrevette, hogy a zöltséges pince előtt áll. Az üzlet ajtaja be volt zárva. Oda-tapasztotta a fülét... Semmi nesz...

Csomós, görcsös kezével fáradtan legyintett, nagyot sóhajtott és visszabújt a föld alá...

*

Délelőtt tíz óra...

A Continental Bank alatt széles, jól kiképzett üreg tátong. Az üregben négy derékig meztelen férfi dolgozik. A fejük felett két négyzetméter területű nyílás a vasbeton alapzatban. Lent autógénpalackok, oxigéntartályok... Két kis ventilátor halk zúgással kavarja a levegőt...

Az üreget rendes villanylámpa világítja meg. A huzalok ott vonulnak végig a mérnöki pontossággal kiszabott tárna falán és a zöldecske pincében végződnek. Onnan kapják az áramot. A vasbetonon ütött nyílást pirosas színű lemez fedi: a bank páncéltermének acélalapja, Felten int a négy embernek, a munka megáll.

- Gyertek ide!

Pár lépéssel arrébb vezeti őket és halkan megszólal:

- Fiúk! A munka készen áll... Az acéllapot egy félóra alatt meg tudjuk olvasztani... esetleg robbantani is fogunk...

Az egyik ember megszólalt:

- Meg fogják hallani!

- Csend legyen! Rám bízátok magatokat? Nem fogják meghallani! Gondoskodom róla, hogy odafent ne legyen senki... Nyugodtan dolgozhatunk! Most pihentek egy félórát... Én elmegyek! Addig meg se mukkantok... Itt maradtok a tárnában! Félóra múlva visszajövök!

Hátrafordult és odaszólt az idegesen várakozó Teddyhez:

- Öregem, te addig itt maradsz!

Teddy bólintott.

- Jó... De igyekezz vissza! És nagyon vigyázz magadra!

Felten ránézett.

- Nem vagyok gyerek!

Eltűnt a tárna mélyében...

*

Negyed tizenegy...

A Continental Bank hatalmas pénztártermében lázas munka folyik. A bank bejáratainál rohamsisakos védőrség. Rendőrök. Az egész épületben polgári-ruhás detektívek cirkálnak. Benéznek minden zúgba, felmásznak a padlásra... A tető nyílásainál egy-egy rendőr... Sehol egy rés, amelyen idegen behatolhatna... Minden ember állig felfegyverkezve... A csikágói rendőrség megunta a szenzációkat. Elhatározták, hogy ha kell, hónapokig kitartanak... Ha már elfogni nem tudják a tetteseket, igyekeznek elejét venni a támadásoknak...

Negyedtizenegy múlt öt perccel...

A telefonszobában fejükön kagylóval ülnek a kisasszonyok. Egymásután gyúlnak ki a jelző-táblácskák... kattánások hallatszanak... monoton, gépies munka folyik... „Halló, itt Continental... Kapcsolom a személyzetet... Azonnal adom a pénztárfőnököt...”

A telefonszolgálat mostanában nagyon kimerítő... Az ügyfelek nem mernek személyesen bejönni a bankba, mindent igyekeznek telefonon keresztül elintézni...

Negyedtizenegy múlt tíz perccel...

Szőke lány ül a hármaskapcsolótábla előtt. Villan a jelzőtábla, beszél a kagylóba:

- Continental!

Nyugodt férfihang szólal meg:

- Kérem sürgősen a vezérigazgató urat!

- Azonnal!

Nyugodtan kapcsol, csenget. Kattanás, a jelzőtábla kialszik: a vezér felvette a kagylót.

- Halló, itt Bergsen vezérigazgató!

Hallgat. Hirtelen elsápad, a homlokán gyöngyözni kezd a verejték. Torkából artikulálatlan hang tör elő:

- Az nem lehet... az Isten szent szerelmére.

Elhallgat. Azután kiejti kezéből a kagylót. Egy pillanatig úgy érzi, hogy elveszti eszméletét. De felugrik, az ajtóhoz rohan és felszakítja. Az előszobájában két titkár ül... Három rendőr álldogál az ablak előtt.

- Uraim! - lihegi. - Telefonált!

Az emberek felugranak. Nem kell már megmondani, hogy ki telefonált és mit telefonált: ők mindent tudnak.

A vezér liheg.

- Értesíteni mindenkit! Tíz perc időnk van!

Az egyik titkár a telefonhoz ugrik, a másik megnyomja a vészcsengőt. Riog a vészjel a folyosókon, a termekben és az irodai szobákban... A rendőrök előkapják óráikat és rohanni kezdenek: tíz percük van... vagy talán már csak nyolc... Meg kell találni a pokolgépet! El voltak készülve rá, pontosan be van osztva minden ember, mindenkinek megvan a teendője... Lázasan futkároznak... A másodpercek suhannak... Lent a kapunál rendőrök tartják fent a rendet. Tolong ki a nép... Sikoltások... Pánik, újra pánik... Egy hivatalnoknő elájul a kapuban és összeesik... Társai átrohannak rajta, mint a csorda... Rendőrök kapják ki a szerencsétlent a tömegből...

A parancsnok sápadtan lerohan a lépcsőkön... Az előcsarnokban megáll és átharsogja a lármát:

- Kiűriteni! Nem találtunk semmit! Mindenki nyugodtan meneküljön! Még van teljes öt perc!

Pedig már csak három perc van...

Az uccán rendőrök terelik az embereket. Kézenfogva kordont alkotnak és hátrébb nyomják a tömeget... A bank kapuja már üresen tátong... Mindenki kijött! Az uccákat megtisztítják... A rendőrkordon mögött hatalmas tömeg várja a látványosságot... Hisztérikus arcok bámulnak az épületre... Befogják a fülüket... Az ucca végében megrekedt járművek dudálnak... fejetlenség...

Egy rendőrtiszt áll a kordon előtt. Óráját a kezében tartja és nézi. Aztán a bankra néz... Megint az órára... Füléhez emeli és megrázza...

A telefonálás óta tizenhárom perc telt el. És a banképület kihalt tömbje némán, mozdulatlanul áll...

A levegőben irtózatosszerűség... A tömeg érezni kezdi, hogy az idő lejárt... Csend van... Az emberek kinyitják a szájukat és várnak... Ez rettenetesebb, ez a csend, mintha detonációk remegtetnék meg a levegőt...

Tizenöt perc telt már el... Azután még öt perc és még öt...

Csend van!

A rendőrtiszthez odaszalad a vezérigazgató.

- Mi történt itt?

A rendőrtiszt sápadtan vállat von.

- Nem tudom!

A vezér reménykedve kérdezi:

- Talán beugratás... Éretlen tréfa?

- Nem tudom... Lehet, hogy a pokolgépet rosszul tempirozták... Vagy az is lehet, hogy csütörtököt mondott...

A vezérigazgató kap a reményen.

- Igen, igen... Az lehet! De talán akkor be is lehetne menni az épületbe!

A rendőrtiszt ránéz.

- Igen... Talán be lehet menni... Szeretném azonban, ha ön lenne az, aki bemegy...

A vezér lehajtja fejét. A rendőr folytatja:

- Mert hátha mégis felrobban az a bomba? Hátha csak tényleg rosszul állították be az időt? Ön vállalná a felelősséget? Mert én nem! Itt fogunk várni, ha kell estig is!... Azután majd meglátjuk...

A banképület márványkapuja egykedvűen, némán mered a bámulókra...

VIII.

A tárna mélyén feltűnt Felten sovány, szikár alakja. Odalépett Teddyhez. A fiatalember sápadt arca szinte világított. Izgatottan kérdezte:

- Sikerült?

Felten cigarettára gyújtott.

- Sikerült! A bankban egy árva lélek sincsen... És estig nem is lesz... Nyugodtan dolgozhattunk!

Teddy elmosolyodott.

- Azért ezt nem gondoltam volna...

Felten legyintett.

- Sikerülnie kellett... Senkise kockáztatja meg a bőrét...

Teddy vigyorgott.

- Holnap azután tűvé teszik a bankot a pokolgép után!

- No, azt ugyan kereshetik... Különben nem is fogják keresni... Ha meglátják a kifosztott pánccéltermet, rájönnek mindenre... Ők sem estek a fejük lágyára... Tudni fogják, hogy ez az utolsó „anarchista” merénylet már csak blöff volt, az előbbiek pedig csak azért történtek, hogy előkészítsék a talajt a mai trükk számára...

Teddy csodálkozva nézett végig Feltenen. Már tíz éve ismeri, együtt dolgozott vele, de még mindig ismeretlen előtte. Hiszen Teddy is szerette a pénzt, de hogy valaki ilyen hatalmas energiával, ilyen hihetetlenül merész ötletekkel küzdjön az aranyért... ezt érthetetlennek találta. Mert Teddy egyszerű fiú volt, nem is sejtette, hogy Felten ideges mozgékonyosságának lázas tettvágyának nem csak a pénz a mozgatója... Ez a sovány, szikár aszkétaalak, ha más időben születik, vagy szerencsésebb körülmények között, akkor talán világverő hadvezér lett volna, vagy százezreket dolgoztató nagytőkés... Így gazember lett...

- Munkára, fiúk!

A négy ember felugrott. Felten odalépett hozzájuk.

- A banképület teljesen üres... Gondoskodtam róla, hogy az esti órákig oda senki be ne tegye a lábát... De azért ti dolgozzatok, úgy, mintha csak percek állanának rendelkezésetekre! Elő a lángpisztolyokat! Lukákat fogunk olvasztani az acélba, azután robbantunk... Nyugodtan tehetjük...

Teddyre nézett.

- Odafele úgyis a robbanást várják... Hát majd kapnak belőle...

*

A Vakondok késő délelőtt ébredt fel.

Nagynehezen feltápáskodott, előkotorta szomorú mesterségének rozszárait és munkára akart indulni. Amikor a hálóját bele akarta meríteni a vízbe, hirtelen eszébe jutott a hajnali esete a rendőrrel. Dühös lett. Szegény feje nem is sejtette, hogy dadogó mondatai hallatára a rendőr nem tehetett mást, mint amit tett és most éktelen dühbe gurult... Ez az átkozott kopácsolás, mászkálás a csatorna alatt... Az ember nem tud aludni tőle és akkor a rendőr még azt mondja, hogy ő részeg...

Fülett. Ott állott a bank alatt, azon a részen, ahol a titokzatos üreg elhúzódik a csatorna alatt... Csend volt...

Egyszerre összerezzen.

Éles csattanást hallott a föld mélyéből.

Hohó, mi ez?! Már nappal is?

Körülnézett. Ezen a részen a csatorna elágazott. Szűk kis folyosó vezetett balra a bank épülete alá. Arról jött a hang. Az öreg négykézlábra ereszkedett és bemászott az oldalcsatornán. Addig kúszott előre, amíg a szűkület lehetetlenné tette a továbbhaladást. Itt lehasalt és várt. Csakhamar furcsa, zizegő, sziszegő hang ütötte meg fülét, majd távolról, nagyon tompán hangok... Emberi hangok...

Az öreg lehunyta vakai szemeit és fülét a földhöz szorította.

- Vigyázz! Gyujtsd meg a kanócot!... Szaladj!

Éles csattanás.

Az öreg elálmélkodott. A bank alatt robbantanak valamit... És hirtelen világosság gyult agyában... A zöltséges pincéből éjjel földet hordtak ki... csákányütések a csatorna alatt... robbantások... Be akarnak törni a bankba!

Kimászott az üregből és tétován felállt. Mit csináljon? Menjen oda egy rendőrhöz? Azt fogja mondani, hogy részeg... Azok nem értik meg az embert... És mire innen kikecmereg, már talán úgyszólván késő...

Hirtelen tettvágy lepte meg... Odavánszorgott a szerszámjaihoz... Kis, rövidnyelű csáklyát emelt fel, amellyel a csatorna fenekén megüledett iszapot szokta felkavargatni, hogy az esetleg belesüllyedt értéktárgyakat felszínre kotorja...

Megragadta a csáklyát és megkereste azt a helyet, ahol a titokzatos tárna keresztezte a csatornát... Dolgozni kezdett... Beleállt a szennyves vízbe és ütni kezdte a csatorna fenekét... Majd adok én nektek!

A laza téglalágy, amely a csatorna alapját alkotta, porladni kezdett... Benyult a vízbe és kiemelte az első téglát... A többi már könnyebben ment... Vad dühvel csáklyázta a csatorna fenekét és egyszerre érezte, hogy a csáklya ellenállás nélkül szalad le a mélybe... Áttörte az alapzatot és a szennyves víz zuhogni kezdett a nyíláson a titokzatos tárna belseje felé...

*

Feltenék verejtékesen dolgoztak a fehérén izzó acéllap alatt. Az autogénpisztolyok türehtetlen hőt fejlesztettek, ötpercenként kellett egymást felváltaniok az olvasztásnál, mert a duruzsoló ventillátorok már nem voltak képesek lehűteni az átforrósodott levegőt. A páncéllapzat váratlanul vastagnak és keménynek bizonyult. Már egy jó órája dolgoztak megfeszített erővel, de még nem tudták áttörni a falat.

Felten maga is ledobta felsőruháját, megragadta az egyik lángpisztolyt és munkához látott. A robbantások nem jártak eredménnyel, nem maradt más hátra, az egész nyílást autogénnel kellett kiolvasztaniok... A hőség türehtetlen volt. A tárnában senki se beszélt, a pisztolyok egyhangúan sziszegtek és csak a hat ember nehéz lélegzetvétele volt hallható...

Ebben a pillanatban az egyik ember leeresztette karját. Fülett. Azután megérintette Felten meztelen vállát. Felten megfordult.

- Mit akarsz?

Az ember halkan suttogta:

- Valami zajt hallok!

Felten hirtelen leállította pisztolyát és csendet intett. A lámpákat kioltották, csak a felettük izzó acélfal világított kísérteties fehér fénnel...

Füleltek.

A folyosó vége felől gyenge zaj hatolt fülükhöz: valaki halkan kopácsolt valahol...

Megdermedtek.

Először Felten tért magához és fojtottan sziszegte:

- Senki ne moccanjon!

Ebben a pillanatban tompa zuhanást hallottak, majd zúgó vízcsobogás zaja hatolt hozzájuk.

Felten felgyújtotta a villanylámpát.

A hat férfi sápadtan meredt egymásra.

- Mi történt?!

Felten ajkára illesztette ujját.

- Pszt! Várjatok... Megnézem...

Magasra tartotta a lámpát és megindult a hang irányába. Alig tett egy-két lépést, amikor ijedten torpant meg: a tárna megtelt a csatorna vízával.

Visszaugrott a többiekhez.

- A csatorna... Beszakadt a tárna és elöntötte a csatornavízzel!

Rekedt ordításban törtek ki. Lekapták szemükről a fekete védőüveget és megborzadva néztek a folyosó homályába, ahol zúgva tört előre a csatornalé.

Az a hely, ahol dolgoztak, valamivel magasabban feküdt, mint a folyosó, hiszen felfelé kellett haladniuk, hogy a pánclerem alapzatát elérjék. A víz még nem hatolt idáig, de a folyosót, a visszavezető utat már teljesen elöntötte. A ventilátor légszavarja halk csobogással kavarta a piszkos, habos, borzalmas halált jelentő csatornavízet.

- Mi ez?! - üvöltött fel az egyik ember a halálfélelem dermedt rémületében. - Danny! Mi ez?!

Erre a hangra kitört a pánik. A kihülő pánclerem sötétvörös izzással égett a beállott sötétben, a betóduló csatornavíz kinyomta a tárnából a levegőt és elviselhetetlen légszomj kezdte gyötörni őket.

Felten hűvös nyugalma eltűnt. Magából kikelten ordított társaira:

- Ne ordítozzatok! Pár köbméter levegőnk van mindössze... takarékoskodni kell vele... Maradjatok nyugodtan és aprókat lélegezzetek!

Végük van! Az ötvenméteres folyosón a víz alatt lehetetlenség kijutni a levegőre... Felettük a féligolvadt pánclerem, arra nem menekülhetnek... A további olvasztás lehetetlen... A lángpisztolyok másodpercek alatt felégetnék azt a kevés oxigént és akkor megfulladnának... Ha legalább lenne valaki a bank páncleremében, akkor talán ordítással, kopogtatással tudnának segítséget kérni... Mert most már minden mindegy! Innen az út vagy a halálba vezet, vagy a rendőrségre!

Odafordult társaihoz.

- Fiúk! Nyugalom! A játszmát elvesztettük! Most már az életünkért folyik a harc! A víz már nem fog emelkedni! Ez a rész magasabban fekszik, mint a csatorna szintje... Le kell számolnunk az eshetőségekkel! Vagy meghalunk, vagy a rendőrség kezébe kerülünk! Válasszatok! Én azt teszem, amit ti akartok!

A szerencsétlen betörők, az éjszaka viharezett bajnokai lenéztek az alattuk kavargó csatornavízre és szinte egyszerre ordították:

- Ki akarunk jutni innen... Bárhogyan, de ki akarunk jutni!

Felten bólintott.

- Ki akartok jutni? Én is! De hogyan? Úszással is elérhetnénk a pincebejáratot, ha a víz nem öntötte volna el teljesen a tárnát! De a tárna színültig telve, már annyi hely sincsen, ahol a fejetek elérne! Vagy vállalkoztok arra, hogy ötven métert ússzatok a víz alatt? Mit víz alatt? A sűrű, iszapos lében?! Ezt az ember nem bírná ki! Akkor már szebb halál, ha itt pusztulunk levegő hiányában!

Az egyik ember felordított.

- Én nem akarok itt meghalni!! Miért hoztál ide bennünket? Minek kellett nekünk milliók, amikor az életünket fizetjük rá?!

Felten megragadta az ordító karját. Még csak az kellene, hogy ebben a reménytelen helyzetben ráadásul lázadás törjön ki!

- Hallgass, szerencsétlen! Erre nem lehetett számítani! Az uccán is elgázolhat egy autó, vagy a fejedre eshet egy tégl! És különben is, valamit még megpróbálhatunk!

Lehajolt és a vízre nézett.

- Számításaim szerint a pincét még nem önthette el a víz, hiszen az magasabban fekszik, mint ez a hely, ahol most mi vagyunk! Tehát meg fogjuk kísérelni kiáltással magunkra vonni az öreg figyelmét! A víz jól viszi a hangot, talán meghallja!

Az emberekbe új remény költözött. Lehajoltak a tárnába és ordítani kezdtek. De ezekben az ordításokban benne remegett a sikertelenség páni riadalma, mindannyian össze-vissza kiáltoztak, amíg Felten le nem intette őket.

- Ne ordítsatok egyszerre! Így nem hallhatjuk az öreg válaszát... Várjatok, majd én egyedül!

Lehajolt az alattuk kavargó sötét víz felszínére és beleordított a szennylébe:

- Halló, Jimmy!... Halló, Jimmy!

Szünetet tartott. Semmi nesz. A csatornavíz egyhangúan csobogott.

- Halló, Jimmy!... Halló, Jimmy!

Riadt csend. És Felten ordított. Lassan-lassan rekedtesre színeződött a hangja és lefojtott halálfélelem vibrált benne. Az emberek megéreztek és ismét kitört a páni ordítás. Az öreg Jimmy neve harsogott a szűk tárnában, az öreg tolvajé, aki egyszerre a szabadulásnak, az életnek mentőangyalává lépett elő, az egyetlen valaki, aki megmenthette őket. Egész életük egyetlen lehetőségen múltott: meghallja-e Jimmy az ordítást, vagy nem! A hang, csak a hangjuk menthette meg őket és üvöltöttek, vonítottak... Már nem mondták az öreg nevét, már artikulátlan hangok törtek elő torkukból, a könnyeik ráfolytak a vízre, az ordításból lassan-lassan rekedt suttogás lett, de nem tudták abbahagyni.

Felten szedte össze magát először.

- Hagyjátok abba! - suttogta rekedten. - Ennek nincsen semmi értelme!

Hirtelen csend támadt! Az egyik ember hangosan zihálva kapkodta a levegőt.

- Nem birom tovább! - mondta. - Megfulladok!

Teddy erőtlen hangja szólalt meg:

- Ennek nincs célja... Kimerülünk, elfogyasztjuk azt a kis levegőt és itt pusztulunk... Nem lehet mást tenni! Várnunk kell!

- Rendben van! Takarékoskodjatok a levegővel... Pár órára még elég lesz... A páncéllapot felváltva fogjuk kopogtatni... Az S. O. S.-jelet kell kikopogni! Talán bejönnek a bankba és meghallják... Ez minden reménységünk!

Csak Teddy tudta, hogy ez a reménység nem jelent sokat...

IX.

Amikor az öreg csatornahalász beszakította a tárnát és rájukszabadította a borzalmas áradatot, egy kicsit megijedt. Hátha mégis tévedett? Hátha csak az elektromosművek emberei dolgoztak odalent, vagy telefonkábeleket raktak le... De a zöldecske pince, ahonnan földet hordtak zsákokban... Mindenesetre utána kell nézni a dolgoknak.

Kimászott a napvilágra. Hunyorogva állt a fényben. Amikor vakki szemei megszokták a napvilágot, álmélkodva nézett körül. Közvetlenül a Continental Bank bejárata előtt mászott ki a kanálisból. Az uccán egy lélek se volt, de ötven-hatvan lépéssel arrébb hatalmas tömeg álldogált a rendőrkordon mögött. És ő egyedül volt a kordonon belül.

Észrevették. Ordítózni kezdtek rá.

- Nem megy onnan?!

Innen is, onnan is kiabáltak. Megzavarodott. Ide-oda tántorgott, nem tudta, merre menjen. Végre egy rendőr odaszaladt hozzá, megragadta a karját és cipelni kezdte.

- Gyerünk csak, öregem... Mit keresett maga a kanálisban?!

Odalökték egy rendőrtiszt elé. Az öreg ijedten pislogott. A tiszt ránézett.

- Hogy kerül maga ide?

Az öreg tétován felemelte bütykös kezét.

- Mondom... a csatornán keresztül...

- És mit keresett a csatornában?

- Hát... miegymást!

A rendőrtiszt türelmetlen lett.

- Mi az, hogy miegymást?

- Hát... emezt-amazt... Ami akad... De nagyon ritkán akad...

Az egyik rendőr odalépett és magyarázóan fordult a tiszthez.

- Ez az öreg csatornahalász... Hulladékok után kutat odalent!

- Igenis! - mondta az öreg és örült, hogy valaki ilyen jól megmagyarázta.

A rendőrtiszt elfordult.

- Na, menjen innen gyorsan!

Az öreg csak állt, állt.

- Mit akar még! Menjen már a bűzös rongyaival!!

Az öreg felemelte kezét.

- Mondom... odalent beszakítottam a csatornát...

A rendőrtiszt hirtelen megfordult.

- Mit csinált?

Az öreg örült, hogy végre beszélhetett.

- Beszakítottam a csatornát... A víz beleömlött az alagútba... Azok ott meg fognak fulladni!

- Kicsodák?!

- Akik kopácsoltak éjszaka!

- Miféle kopácsolásról beszél itt maga?!

- A csatorna alatt... Emberek járkáltak... Már napok óta... Kopácsoltak... És a zöldséges pincéből földet hordtak ki zsákokban... éjszaka.

A rendőrtiszt izgatott lett. Odalépett az öreghez és megrázta.

- Ember... csak most tud szólni?!

- Szóltam már az éjszaka is egy rendőrnek... De azt mondta, részeg vagyok...

Elgondolkozva tette hozzá:

- Ami igaz is volt, de azért az is igaz volt, hogy kopácsoltak...

- És most beszakította a csatornát?

- Igenis... Elöntötte őket a víz... Most már nem kopácsolnak...

A rendőrtiszt izgatottan fordult egy polgáriruhás úrhoz.

- Úgy látszik, a pokolgépeket a bankok alatt csempészték az épületbe...

Az öreghez fordult:

- Hol van az a zöldséges pince?!

Az öreg szó nélkül megindult. A rendőrtiszt intett az embereinek és az öreg után mentek. Befordultak egy sarkon és csakhamar egy pinceüzlet elé értek. Az ajtó nyitva volt és odalent az üvegkalickában egy öreg ember üldögélt.

A rendőrtiszt előkapta revolverét és lerohant a lépcsőkön.

- Fel a kezekkel!

Az öreg Jimmy megrettenve ugrott fel és a magasba tartotta két karját. A rendőrtiszt ráordított:

- Mindent tudunk! Hol van az alagút bejárata?!

Jimmy térdei megrogytak.

- Nem tudok semmiféle alagútról...

Az egyik detektív előrelépett.

- Hiszen ez az öreg Jimmy, az orgazda!

Jimmy összeszedte minden erejét és szemtelenül nézett a detektívre.

- No és? Ha az vagyok? Semmi dolgom az urakkal... Békés kereskedő vagyok...

- Aki éjszakákon át zsákokban földet fuvarozott el innen...

Jimmy elsápadt. A rendőrtiszt ráordított.

- Beszélj hát! Mindent tudunk! A társaid megfulladnak, ha nem nyitod ki a szádat! Beszakadt felettük a csatorna!

Jimmy gondolkozott... Mi lehet itt a csapda? De hátha igaz? Mindegy! Nem adja meg könnyen magát!

Ebben a pillanatban az egyik rendőr nagyot kiáltott a pince végéből:

- Itt van a lejárati!

Odarohantak. A rendőrtiszt felemeltette a csapóajtót, az egyik rendőr zseblámpával levilágított a mélységbe. Odalent piszkosan kavargott a csatornavíz. Jimmy is lenézett a nyíláson és elsápadt.

- Kérem szépen... vallani akarok... Meg akartuk fújni alulról a Continental Bank pánclétermét... Az emberek lent vannak... Az Istenért... mentsék meg őket!

Egy detektív rohant fel a lépcsőkön. Telefonértesítés a tűzoltósághoz. Az öreg Jimmy csuklón ezalatt elkattant a bilincs. Pár perc múlva nagy szirénázással megérkeztek a tűzoltók, a szivattyúk működésbe léptek... Egy részük az öreg Vakondok vezetésével leszállt a csatornába, hogy a kiszakított rést betömjék...

*

Feltenék bágyadtan álltak a tárnában. Levegőjük már alig volt, lélegzetük elnehezedett. Itt van a vég...

Felten egy felfordított oxigéntartályon kuporgott. Fejét tenyerére hajtotta és gondolkozott. Mire is volt jó az egész? Futott az arany után és amikor a közelébe ért, szennyet kapott, sarat és piszkot... Fordított Midas király... Annak a kezében arannyá vált a sár is... Az ő kezükben piszokká, sárrá válik az arany is... Csak már itt lenne a vég... Irtózatossá így szenvedni... A légszomj elviselhetetlenül gyötörte... Szeretett volna felordítani a fájdalomtól, de erőt vett magán... Ha ő elveszti a fejét, pánik lesz úrrá az emberein.

Lenézett az alatta kavargó fekete vízre...

Hirtelen előrehajolt. Mi ez?!

Megdörzsölte a szemét. Lehetséges lenne? Vagy talán vérszegény agysejtjei már vizionálnak? De nem... Ez valóság!

Halk nyögéssel fordult oda Teddyhez.

- Teddy... Nézd a vizet... Azt hiszem, apad...

Teddy lehajolt. Térdei megroggyantak.

- Apad! És folyik... Visszafelé folyik...

Az emberek hirtelen felélénkültek. Most már tisztán ki lehetett venni, hogy a víz leapadt. Már legalább félméterrel lesüllyedt a szintje...

Felten az üreg szélére lépett, egy pillanatig habozott, küzdött az undorral, azután belevetette magát a vízbe. A víz a derekáig ért. A víz szintje és a tárna boltozata között félméter távolság volt... Gázolni kezdett a pince irányában... A többiek követték példáját és újult erővel, lelkesedve vándoroltak a világosság, az élet felé... Derékig ellepte őket a szennyes víz, de már nem bánták... Az útjuk végén ott volt a tiszta levegő és ott volt a rabság...

De ők mentek, mentek, reszketve, izgalomban taposva a vizet... És mind a hat emberben ott reszketett az ígéret, hogy soha, soha többé... Ha megváltódnak a most jövő rabságból, soha, soha többé...

És a hat ember ment, ment a szennyből a világosság felé...

VÉGE.